Slachta Margit
Nemzeti Szociálpolitikai Intézet

GYERMEKBÁNTALMAZÁS
FELNŐTT ÁLTALI, KORTÁRS

EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és
VEKOP-7.5.1-16-2016-00001
kiemelt projektek
Cím: 1071 Budapest, Peterdy u. 15.
E-mail: efop382@nszi.hu
E-mail: vekop751@nszi.hu

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A GYERMEK VESZÉLYEZTETETTSÉGÉT ÉSZLELŐ- ÉS JELZŐRENDSZER MŰKÖDÉSE (I)

A gyermekek veszélyeztetettségét észlelő- és jelzőrendszer működése a gyermekjóléti szolgáltatók feladata.

A gyermekek veszélyeztetettségét észlelő- és jelzőrendszer működése elsősorban **a családban nevelkedő gyermekre vonatkozik.**

A GYERMEK VESZÉLYEZTETETTSÉGÉT ÉSZLELŐ- ÉS JELZŐRENDSZER MŰKÖDÉSE (II)

A Gyvt. vonatkozó rendelkezése alapján az észlelő- és jelzőrendszer tagjai:

- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos,
- a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók,
- a köznevelési intézmények,
- a rendőrség,
- az ügyészség,
- a bíróság,
- a pártfogó felügyelői szolgálat,
- az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek,
- a munkaügyi hatóság,
- a javítóintézet,
- a gyermekjogi képviselő,
- a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal,
- az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv.

A GYERMEK VESZÉLYEZTETETTSÉGÉT ÉSZLELŐ- ÉS JELZŐRENDSZER MŰKÖDÉSE (III)

A gyermek veszélyeztetettségét észlelő- és jelzőrendszer működése 4 szintje:

- **Helyi**

  (család- és gyermekjóléti szolgálat szervezi – jelzőrendszeri felelős)
- **Járási**

  (család- és gyermekjóléti központ feladata a helyi szintű jelzőrendszerek működésének segítése, szakmai támogatása - járási jelzőrendszeri tanácsadó)
- **Megyei**

  (Kormányhivatal gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkört ellátó szervezeti egységének feladata a jelzőrendszeri működés az ellenőrzése)
- **Országos**

  (Országos módszertani feladatellátás és országos gyermekvédelmi jelzőrendszeri hívószám működtetése)

A JELZÉSEK KEZELÉSE ÉS KIVIZSGÁLÁSA A GYERMEKVÉDELMI SZAKELLÁTÁSBAN (I)

A gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézményekben,nevelőszülői hálózatokban és a javítóintézetekben ellátott gyermekek és fiatal felnőttek bántalmazási eseteinek kivizsgálására és kezelésére vonatkozó intézményi, fenntartói és ágazati módszertan

- Használata jogszabályban rögzített kötelezettség
- Hatályba lépése: 2018. 07. 01.

A JELZÉSEK KEZELÉSE ÉS KIVIZSGÁLÁSA A GYERMEKVÉDELMI SZAKELLÁTÁSBAN (II)

Célja – egységes eljárás alkalmazása

- esetek jelzésében
- jelzések kezelésében
- kivizsgálásába

Három szinten határozza meg a feladatokat:

- Intézményi
- Fenntartói
- Ágazati irányítói

Egyéb szereplők feladatait is meghatározza:

- gyermekvédelmi gyám
- Integrált Jogvédelmi Szolgálat /gyermekjogi képviselők
- Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat

A JELZÉSEK KEZELÉSE ÉS KIVIZSGÁLÁSA A GYERMEKVÉDELMI SZAKELLÁTÁSBAN (III)

A Módszertan az intézkedések két típusát különbözteti meg:

- kötelező intézkedések
- a szükség esetén kötelező intézkedések (a bántalmazási eset körülményeinek és a belső vizsgálat eredményének függvénye).

A kötelező intézkedések közé tartozik a **rendőrségi feljelentés** megtétele is.

Gyermek **felnőtt** általi bántalmazása esetén minden esetben **kötelező** a rendőrségi feljelentés megtétele, **kortárs** bántalmazás esetén akkor szükséges feljelentést tenni, ha azt a **bántalmazás ismétlődő** jellege **és/vagy súlyoss**ága indokolttá teszi.

A JELZÉSEK KEZELÉSE ÉS KIVIZSGÁLÁSA A GYERMEKVÉDELMI SZAKELLÁTÁSBAN (IV)

A Módszertan mellékletei:

- a gyermekbántalmazás jelzésére szolgáló Adatlap
- a gyermekbántalmazásra utaló gyanú jeleket tartalmazó táblázat
- segédletet a belső vizsgálathoz

A Módszertan szigorú szabályozást tartalmaz. Ennek oka, hogy törekszik egyértelműen meghatározni a követendő eljárásrendet, ezzel is csökkentve a dilemmák számát.

Azonban a dilemma helyzetek elkerülhetetlenek a gyermekbántalmazási esetek kezelése során.

A JELZÉSEK KEZELÉSE ÉS KIVIZSGÁLÁSA A GYERMEKVÉDELMI SZAKELLÁTÁSBAN (V)

A dilemmák kezelésére számos módszer létezik, azonban mindegyik értékítéletet tartalmaz, így számunkra a legfőbb vezérlő el a gyermek legfőbb érdekének vizsgálata kell legyen, nem csak a gyermek kor, ha nem áldozatisága miatt is.

A dilemmákról folytatott szakmai diskurzus és vita elvezethet egy egységes értékrend és normarendszer kialakításához.

A REZILIENCIA FOGALMA

- A reziliencia egy folyamat – hatása évek alatt jelenik meg. Kisgyermekkortól kezdve a kamaszkor végéig (kb. 19 éves korig) gyűjtjük azokat a tapasztalatokat, amelyek segíthetik ennek kialakulását.
- A rezilienciát segítő hatások az úgynevezett protektív tényezők, melyek lehetnek személyesek (belső), családon belüli és családon kívüliek is.
- A fejlődéspszichológia rezilienciának nevezi, amikor valaki kedvezőtlen környezetben nő fel, mégis egészséges pszichével rendelkező felnőtt lesz belőle.

A REZILIENCIA (MEGKÜZDÉSI KÉPESSÉG, RUGALMASSÁG) ALAPVETŐ ELEMEI

- **Kihívás:** a reziliens személy a nehézségeket kihívásnak és nem bénító körülménynek éli meg.
- **Elkötelezettség:** fontos a szenvedélyes elkötelezettség az életük és céljaik iránt, hogy van valamijük, amiért megéri minden reggel felkelni az ágyból. Ez nem csak a munkát jelenti, az elköteleződés épp ilyen fontos az emberi kapcsolatokban vagy hobbik területén.
- **Önbizalom:** az esetleges kudarcok okaként nem önmagukat látják.

A REZILIENCIA KIALAKULÁSÁNAK TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉSE

- A fogalom tartalmának három típusával találkozunk:
- (a) a reziliencia a későbbi jó eredmények megjelenését jelenti a korábban különösen veszélyeztetett gyermekeknél,
- (b) a reziliencia a hosszan tartó kompetencia jelenlétet jelentia súlyosabb mértékű stressz alatt álló gyermekeknél, (kompetenciaalapú megközelítés)
- (c) a reziliencia a traumából való felépülés képességet jelenti (Woodgate, 1999)

KOCKÁZATI TÉNYEZŐK

- Kockázati tényezőknek nevezzük azon egyéni és környezeti tényezők összességét, melyek kedvezőtlen fejlődésre hajlamosíthatnak.
- **családi konfliktusok -** ha a családban felmerülő belső problémák váltják ki a fejlődési rizikót, az elsődleges védőfaktor a barátok és a barátok családtagjai lehetnek
- **szülők szociális helyzetéből** fakadó nehézségek- Azok a gyerekek, akik nehéz családi terheket cipelnek, otthon rengeteg stressz éri őket, erőt meríthetnek, ha jó példát látnak.
- **rossz iskolai környezet**- Az iskola első sorban a törődést és a támogatást kell hogy biztosítsa a gyermekek számára, így a szellemi fejlesztés mellett fontos lelki támogatást tud nyújtani kisiskoláskorban.

REZILIENCIA FAKTOROK

- Megbékélés a múlttal
- Reális optimizmus
- Megoldás központú gondolkodás
- Lényeges képességek használata
- Önfegyelem
- Önbizalom

A reziliens személyiség

- képes a helyzetet felismerni, újraértelmezni,
- kudarcnak értelmet adni,
- felismerni a váratlan lehetőségeket, és
- megtalálni egy teljesen új megoldási módot.

CSALÁDI REZILIENCIA

A családi reziliencia értelmezhető:

- **Képességként**, ami azt írja le, hogy a család hogyan tudja sikeresen szervezni élete körülményeit.
- **Folyamatként** is felfogható, ami a kompetens alkalmazkodást jelenti egy krízis után fellépő negatív életeseményhez.
- **Kétféle kockázati tényezővel érdemes számolnunk a családi rendszerek életében a krízisek kapcsán**.
- Egyrészt léteznek folyamatos vagy állandó „magas rizikójú” körülmények. Ide tartozik például a családi szegénység vagy egy családtag krónikus betegsége.
- A kockázati tényezők másik fajtája a traumatikus életesemények köre, mint például egy szülő halála vagy egy háború kirobbanása. Egy folyamatosan jelenlévő magas rizikójú kockázati tényező és egy traumatikus életesemény kombinációja eredményezi a legsúlyosabb kockázati körülményeket. Ilyen esetekben kiemelten fontos a reziliencia kérdésköre, továbbá a család szakszerű támogatása

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE